

2008. július

Jelenségnaptár

HOLDFÁZISOK

Július 3.	02:19 UT	Újhold
Július 10.	04:35 UT	első negyed
Július 18.	07:59 UT	teljes hold
Július 25.	18:42 UT	utolsó negyed

A holdgók láthatósága

Merkúr: A hajnali ég alján kereshető, 1-jén van legnagyobb nyugati kitérésén, 22°-ra a Naptól, átlagos láthatóság mellett. Ezután észlelhetősége lassan romlik, kezdetben egy órával, 25-én már csak fél órával kel a Nap előtt, 29-én felső egyvillalásban van a Nappal.

Vénusz: Napnyugta után kereshető a nyugati látóhatár közelében, de az ekliptika lapos hajlásszöge miatt láthatósága nem javul, alig háromnegyed órával nyugszik a Nap után. Fényessége $-3,9^m$, átmérője $9,5''$ -ről $10''$ -re nő, fázisa $0,99$ -ről $0,97$ -re csökken.

Mars: Az esti és a kora éjszakai órákban látható a Leo csillagképben. A hónap elején két és fél a végén másfél órával nyugszik a Nap után. Fényessége $1,6^m$ -ről $1,7^m$ -ra, átmérője $4,4''$ -ről $4,1''$ -re csökken.

Jupiter: Hátráló mozgást végez a Sagittariusban. Egész éjszaka feltűnő látvány a déli ég alján, 9-én szembenállásban van a Nappal, Fényessége $-2,7^m$, átmérője $47''$.

Szaturnusz: A Leo csillagképben látható az esti órákban. Két órával nyugszik a Nap után. Fényessége $0,8^m$, átmérője $16''$.

Uránusz: Éjfél körül kel, az éjszaka második felében látható. Hátráló mozgást végez az Aquariusban.

Neptunusz: Az esti órákban kel. Az éjszaka nagy részében látható a Capricornusban.

MIRA-MAXIMUMOK

	Csillag	Max. (^{m})	Térkép
2.	UX Cyg	9,7	
6.	T Aqr	7,7	VA 5
8.	T Lib	10,9	
9.	V Cas	7,9	VA 5
10.	Y Per	8,4	VA 3
11.	R And	6,9	VA 11
11.	S Oph	9,5	
16.	VZ Cas	9,5	VA 1
16.	SS Vir	6,8	
16.	V Cas	7,6	VA 5
16.	RT Cyg	7,3	
19.	RY Oph	8,2	
24.	S Lib	8,4	
25.	X UMa	9,7	
25.	T Oph	9,5	
27.	TV Her	9,7	VA 6
29.	S UMa	8,4	VA 3

A hónap változócsillaga: AY Lyrae

Rendkívül könnyen azonosítható helyen, alig fél fokkal északra a 4,1 magnitúdós, négyfényességű ζ Lyrae tárgy kettősétől találjuk meg a Lyra csillagkép „legjobb” torpenóváján, az AY Lyrae-t. A bő háromhetente kitéréseket mutató halvány változó kizárólag CCD kamerákkal érhető el 18–19 magnitúdós minimumában, ám 12–13 magnitúdó közé eső maximumait már közepes méretű műszerekkel is rendszeresen észlelni lehet. S10 T11A típusú torpenóvaként jól elkülöníthető, rövidebb és halványabb normál maximumai, illetve hosszabb és fényesebb szupermaximumai. Utóbbiak során akár a 12,0 magnitúdó is elérheti a fényessége. Kedvező égi elhelyezkedése látványs fényváltásai, valamint kitéréseinek előrejelezhetetlensége alapján az AY Lyra kiváló célpont minden derült éjszakán a legalább 20 cm-es Doboz-lávszövek számára.

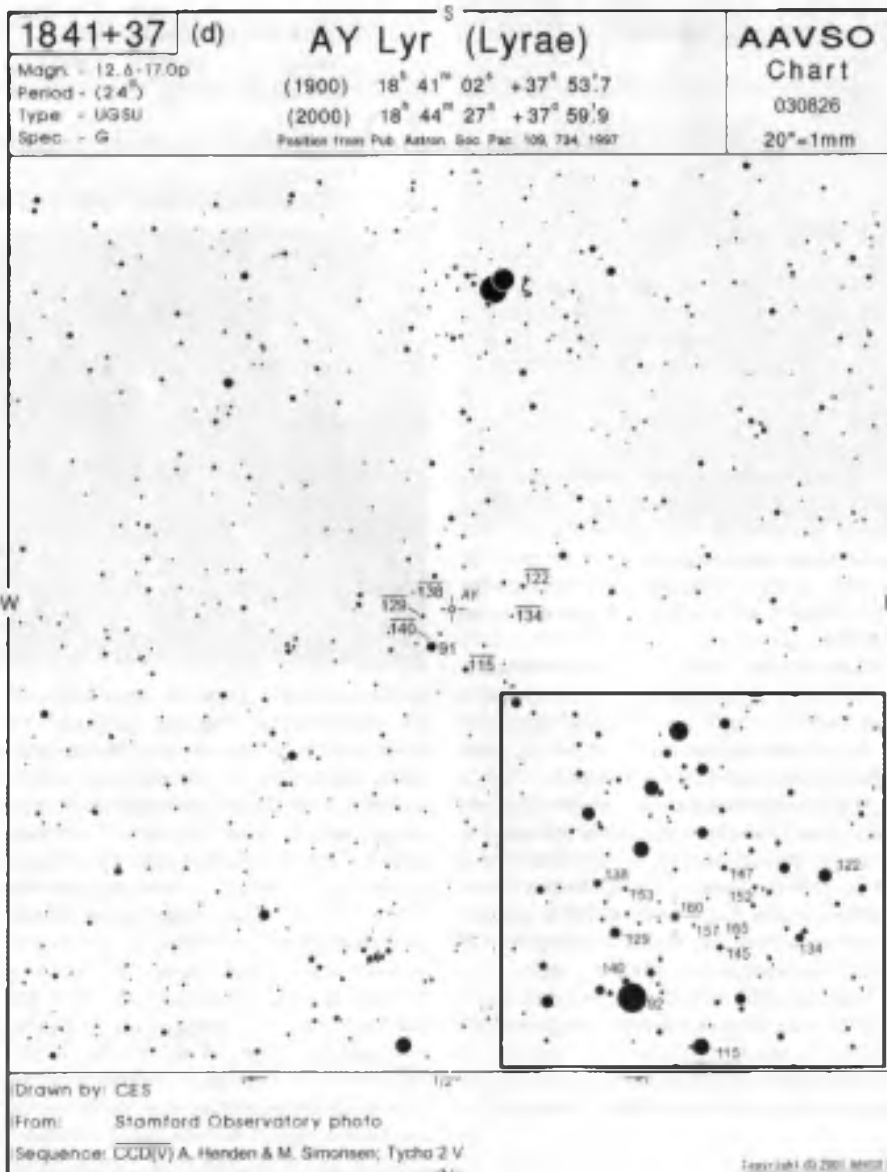
Kapospárti Z

ra. CCD-s észlelők nemcsak minimumaiban örökíthetik meg a csillag képét, hanem szuperkötési alatt idősor-fotometriával a szuperpiúpnok jelenségét is kimérhetik néhány órás adatsorok alapján.

(Ksl)

Mélyég-ajánlat

Galaxisok: Nehezebb célpont, de magasan delől az NGC 6643 GX Dra és az NGC 6951 GX Cep. Szokatlan helyen, a β Ophiuchi közelében látszik az NGC 6384, mely 11 magnitúdós.

Gömbhalmazok: Az M4 és az M80 a Scorpionsban. Az Ophiuchushól az M107, M14 és a nagy felületű nehéz NGC 6366. CCD-s. nagyláncsöves célpont az IC 1257 mely alig 12-13 magnitúdós. A Serpens területén említhetők az NGC 6539. A Sagittarius mezéjén lévő NGC 6544 laza szerkezetű és hatalmas. ellenben a kisebb halványabb NGC 6638 és 6642 halmazok mérete még a 3' el sem éri el. felületi fényességük igen magas.

Planetáris ködök: az NGC 6210 és IC 4593 a Herkulesben, míg az NGC 6309 és 6369 az Ophiuchusban figyelhető meg.

Nyílthalmazok: A Sagittariusban látható NGC 6520 kisméretű, fényes ékkő renek kontrasztot alkot a közeli R86 sötét köddel. Külön csomó az M24 Tejút-felhő objektumainak kibogarászása (NGC 6567 Pl., 6603 NY, Mrk 38 NY, Col 469 NY stb.).

A sok nyári diffúz köd közül külön figyelembe ajánlom az Antares környéki reflexiós és emissziós komplexumot (IC 4603-6) melynek megfigyeléséhez kis (10-20x) nagyítást és lehetőleg valamilyen ködsűrű használjunk

Természetesen hármely más égitest megfigyelését is szívesen vesszük. Kérjük (elsősorban nagyláncsöves) észlelőinket, törekedjenek a fenti égitestek minél részletesebb, pontosabb megfigyelésére, leírására, rajzolására.

Snt

Meteorraj-ajánlat: Alfa Capricornidák

Július 3. és augusztus 15. között aktív a raj. A Déli Delta Aquaridák mellett a legjobban észlelhető a hónap folyamán. Az Antihelion forrás nagy nvális területe összeolvad a raj aktivitási területével de viszonylag könnyen szétválaszthatóak. A rajtagok lassúak. 23 km/s sebességűek. Jellemzőjük a nagy fényesség sok tűzgömbbel. A legújabb vizsgálatok szerint az idei maximum aktivitás akár 1 napig is elhúzódhat. A maximum július 29-30-án várható. A ZHR 4 körül alakul. Legutóbb 1995-ben mutatott nagy aktivitást, akkor 10 körül volt a ZHR nagysága.

Gyl.

